



Warszawa, 13.08.1993 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

R P O / 1 1 4 5 6 5 / 9 3 / V / J D

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77
Tel. sekr. 27 42 02
Fax 27 42 02
Tel. centr. 27 62 61

Izba Administracyjna,
Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
Sądu Najwyższego
ul. Ogrodowa 6
W a r s z a w a

W n i o s e k

Rzecznika Praw Obywatelskich

o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych

Na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich /Dz.U. z 1991 r. Nr 109, poz. 471/ oraz art. 13 pkt 3 w związku z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym /Dz.U. z 1990 r. Nr 26, poz. 153 i Nr 53, poz. 306; z 1991 r. Nr 83, poz. 371, Nr 100, poz. 443 i Nr 113, poz. 491/

wnoszę o rozstrzygnięcie:

czy w świetle art. 211 kodeksu postępowania administracyjnego, w związku z art. 399 i 361 kodeksu postępowania cywilnego można żądać wznowienia postępowania w sprawie zakończonej postanowieniem sądu administracyjnego.

Ze skarg kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich wynika, iż zdarzają się przypadki, iż Naczelny Sąd Administracyjny odrzuca skargi o wznowienie postępowania sądowo-administracyjnego zakończonego postanowieniem tego Sądu.

Sąd administracyjny powołuje się w swoich postanowieniach o odrzuceniu skargi na art. 399 kpc /w zw. z art. 211 kpc/, według którego wznowienie postępowania jest dopuszczalne w sprawach zakończonych prawomocnym wyrokiem.

Tego rodzaju pogląd znajduje pewne potwierdzenie w doktrynie. Pogląd, iż w procesie cywilnym można żądać wznowienia postępowania tylko wówczas, gdy zostało ono zakończone prawomocnym wyrokiem prezentuje np. J. Jodłowski i Z. Resich "Postępowanie cywilne" W-wa 1979 s. 420, a także w sposób jeszcze bardziej jednoznaczny W. Siedlecki w "Postępowaniu cywilnym - zarys wykładni" W-wa 1977 s. 376.

Pogląd ten budzi jednak wątpliwości. Przede wszystkim przytoczyć tu należy dyspozycję art. 361 kpc, według którego do postanowień stosuje się odpowiednio przepisy o wyrokach, jeżeli kodeks nie stanowi inaczej.

Jest w najwyższym stopniu wątpliwe czy wspomniany art. 399 kpc stanowi istotnie *lex specialis* względem art. 361 tego kodeksu.

Należy bowiem zauważyć, że art. 399 kpc nie wyraża *expressis verbis* reguły niewzruszalności postępowania zakończonego postanowieniem.

Interpretowanie art. 399 a *contrario* mija się zaś z celem, skoro ta wykładnia /a *contrario*/ przeczy dyspozycji art. 361 kpc. Jeszcze większe znaczenie - zdaniem Rzecznika - ma okoliczność, iż interpretowanie art. 399 kpc w kierunku ścieśniającym jego dyspozycję, wyłącznie do wyroków, trudne byłoby do pogodzenia z proklamowaną w art. 1 Przepisów Konstytucyjnych utrzymanych w mocy art. 77 "Małej Konstytucji" zasadą demokratycznego państwa prawnego.

Jeżeli bowiem rozważyć, jakie kwestie prawne są przedmiotem prawomocnych postanowień kończących postępowanie sądowe i sądo-administracyjne, a także przesłanki materialne wznowienia postępowania, określone w art. 401 i 403 kodeksu cywilnego, to nasuwa się wniosek nie licujący zupełnie z powoływaną zasadą państwa prawnego, iż prawo polskie kształtuje rozległe płasz-

czynny orzecznictwa, na których nie ma możliwości skorygowania nawet bardzo wysoce błędnych orzeczeń sądowych.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, zastosowanie w orzecznictwie sądowo-administracyjnym restryktywnej wykładni art. 399 kpc jest równoznaczne z ograniczeniem zasięgu sądowej kontroli aktów administracyjnych, a więc tym samym jest równoznaczne z naruszeniem europejskich standardów /prawa do sądu/ w sferze publicznych praw podmiotowych.

Uchybia to, jak się wydaje, międzynarodowym zobowiązaniom Polski w zakresie ochrony praw obywatelskich. To zaś uzasadnia podjęcie sprawy przez Rzecznika i zwrócenie się do Sądu Najwyższego o autorytatywne rozstrzygnięcie przedstawionego na wstępie zagadnienia prawnego nasuwającego istotne wątpliwości na tle orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W załączeniu:

tytułem przykładu -

postanowienie NSA

z dn. 28.08.92 r.

I SA 842/92.

Prof. dr Tadeusz Zieliński

e1